

קוֹנְטֵרַס

חג החרות

בו תבאר מעלת חג הפסח, שאז האדם יוצא
לחרות מהיצר הרע, ועל-ידי אכילת מצה
ולחיות זהיר מחמץ, נדבק בו יתברך, ונעשה
בן חורין אמתי.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגיס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"שׁ נ"י אָמַר, שְׁבִשְׁבִיל זֶה נִקְרָא חַג
הַפֶּסַח, חַג הַחֲרוּת, כִּי אִזּוֹ נִמְשָׁכִים עַל הָאָדָם
מִחַיִן גְּבוּהִים בְּהַשְׁגַּת אֱלֹקוֹת, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה
אָדָם נַעֲשֶׂה בֶן חוֹרֵין מִמֶּשׁ.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תשפג)

קונטרס

חג החרות

א.

שעבוד מצרים

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְהִכְנִיס בְּדַעְתְּכֶם, שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַהֵג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, בְּצַדִּיק וּבְמִשְׁפָּט, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא אֶתְנוּ, עִמָּנוּ וְאֶצִּילָנוּ, וּמֵאֵז שֶׁעֲלֵתָהּ בְּמַחְשַׁבְתּוֹ יִתְבַּרֵךְ לְבְרָא אֶת הָעוֹלָם, עַד סוּף כָּל הַדּוֹרוֹת, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם. הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא צִמְצַם עֲצָמוֹ מֵאִין סוּף עַד אִין תְּכֵלִית, וּבְרָא אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סד), שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הָיָה אֹר אִין סוּף, וְצִמְצַם עֲצָמוֹ, כְּבִיכּוֹל, וְנִעְשָׂה חֵלֶל הַפְּנוּי, וּמִשָּׁם בְּרָא אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת. וּמִחֲמַת הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיוֹן, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הִלְבִּישׁ עֲצָמוֹ בְּלְבוּשִׁים עַל גְּבִי לְבוּשִׁים, עַד שֶׁיֵּשׁ מְצִיאוֹת, שֶׁאָדָם

חושב שיש דבר כזה נפרד ממנו יתברך. ובאמת הכל דמיון אחד גדול, כי הוא יתברך נמצא ואין בלעדיו נמצא, אלא זו הבחירה שמסרו לאדם — אם ירצה לקבל על עצמו את אמתת מציאותו יתברך, ירצה לקבל על עצמו את האור, הזיו, החיות, הדבקות בשכינת עזו יתברך, או, חס ושלום, ירצה להמשיך אל השקר והחשף, הכפירות והאפיקורסות, ולעקר את עצמו מהקדוש-ברוך-הוא. בשעה שברא הקדוש-ברוך-הוא את האדם, בראו שהוא יכירו, כמו בא בזהר הקדוש (בא מכ:), שעקר הבריאה היתה 'בגין דישתמודעון ליה', שאדם יזכה להפיר את הקדוש-ברוך-הוא, אדם הראשון לא הנה יכול להחזיק מעמד, ונכשל בחטאים ועוונות ופשעים, כמו שאומרים חכמינו הקדושים (ערוכין יח:): כל אותן השנים שהיה אדם הראשון בנדי, הוליד רוחין ושידין ולילין; הינו שבאו קלפות וחקמו אותו, ופגם בבריתו. ואומר האר"י ז"ל (שער הפגנות, פסח), שמאז שחטא אדם הראשון, כל אלו הנשמות הצרכו לרדת אחר-כך למצרים, ולסבל שעבוד מצרים. הנשמות שיצאו לבטלה מאדם הראשון, הן הצרכו לעבר את הסבל הנורא בשעבוד מצרים, ושם מררו את חייהם, כדכתיב (שמות א, יד): "ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך, וימררו את חייהם בעבודה קשה, בחמר ובלבנים ובכל עבודה

בַּשָּׁדָה, וְכָל עֲבַדְתֶּם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָּהֶם בְּפָרֹךְ". וְלָמָּה הֶצְרָכּוֹ לְהִשְׁתַּעֲבֵד בַּשְּׁעָבוֹד הַקָּשָׁה בְּמִצְרַיִם? כְּדֵי לְתַקֵּן אֶת אֱלוֹ הַנְּשָׁמוֹת שִׁיצְאוּ מֵאָדָם הָרֵאשׁוֹן. הַנְּשָׁמוֹת הָאֵלוֹ הָיוּ כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעָבַר עֲלֵיהֶם מֵה שֶׁעָבַר, כָּל מִינֵי זְכוּכִים שֶׁזָּכְכוּ אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד, עַד שִׁיְהִיָּה גַם-בֶּן כְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי קִבְּלַת הַתּוֹרָה. שְׁעָבוֹד מִצְרַיִם הָיָה שְׁעָבוֹד קָשָׁה מְאֹד מְאֹד, כְּמֵאֲמָרָם ו'ל (תנא דבי אליהו רבא, פְּרָשָׁה ז'): אֵין לָךְ אָמָּה בְּעוֹלָם שֶׁהִיְתָה שְׁטוּפָה בְּדַבָּרִים מְכַעְרִים וְחֻשׁוּדִים בְּכִשְׁפִים וּבְזִמָּה וּבְכָל מַעֲשִׂים רָעִים, אֲלֹא הַמִּצְרַיִם בְּלָבָד; הַמִּצְרַיִם הָיוּ הֵכִי מְזֻהָמִים מְכָל אַמּוֹת הָעוֹלָם, עַד שְׁאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (קְדוּשֵׁין מ.ט.): עֲשָׂרָה קִבִּין כְּשִׁפִים יָרְדוּ לְעוֹלָם, תִּשְׁעָה נְטֻלָּה מִצְרַיִם; וְכֵן אוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אָבוֹת דְּרַבִּי נְתָן, פָּרָק כח): אֵין לָךְ כְּשִׁפִים כְּכִשְׁפִים שֶׁל מִצְרַיִם. וּמָה הֵם כְּשִׁפִים? אוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סְנֵהֲדִין סז): לָמָּה נִקְרָא שְׁמֵן כְּשִׁפִים? שְׁמֵחִישֵׁין פְּמֵלִיא שֶׁל מַעְלָה; הֵינּוּ כִּי כְּשִׁפִים מְכַחִישִׁים אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. כְּשׁוּף זֶה עֲנִין שֶׁל דְּמִיוֹנוֹת, שְׁמַעְלִימִים וּמְסַתִּירִים וּמְכַסִּים אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, מְכַחִישֵׁין בְּפְמֵלִיא שֶׁל מַעְלָה. וּבְרַגַע שְׁאָדָם נִכְנָס בְּדְמִיוֹן שֶׁל כְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת, וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהִבִּין אֵיךְ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא פֹּה אֲתָנוּ, עִמָּנוּ-וְאַצְּלָנוּ, זֶה כְּבָר שְׁעָבוֹד מִצְרַיִם. וְזֶה מָה שֶׁכָּל

אָחַד וְאָחַד מֵאַתָּנוּ מְרַגֵּישׁ בְּעֵצְמוֹ בְּכָל הַמְצָבִים שְׁעוֹבְרִים עָלָיו בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת גַּם יַחַד; כִּי שְׁעֲבוּד מְצָרִים הָיָה אָז, וְשְׁעֲבוּד מְצָרִים נִמְצָא בְּכָל דּוֹר וְדוֹר. כִּי כָּךְ אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסָחִים קטז:): בְּכָל דּוֹר וְדוֹר חָיֵב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עֵצְמוֹ כְּאִלוֹ הוּא יֵצֵא מִמְצָרִים. וְלָכֵן עֲכָשׁוּ כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא בְּאוֹתוֹ חֹטֵא שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, עַל-יְדֵי פָּגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, בַּר מִיָּנֵן, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מִכְרַח לְרֹדֶת לְמְצָרִים — לְמְצָרִים, שֶׁהַמְּחִין שָׁלוֹ בְּמִצָּר וּבְצִמְצוּם, וְצָרִיף לְסִבֵּל אֶת הַסֵּבֵל הַנּוֹרָא מֵאַמוֹת הָעוֹלָם. כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ל"ה), שְׁכָלֵל הַתְּאוּוֹת רְעוֹת הֵן אֵצֶל אַמוֹת הָעוֹלָם, וְאִם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לוֹקְחִים מֵהֶם אֶת הַתְּאוּוֹת, אֲזַי צְרִיכִים לִילֵךְ בְּגִלוֹת שְׁלָהֶם. לָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה, פָּרָשָׁה י"ג, סִימָן ד'): כָּל הַמְּלָכִיּוֹת נִקְרְאוּ עַל שֵׁם מְצָרִים, עַל שֵׁם שְׁהָיוּ מְצָרִים לְיִשְׂרָאֵל (וְעֵינֵי בְּרֵאשִׁית רַבָּה טז, ד). וּכְשֶׁעָם יִשְׂרָאֵל סוֹבְלִים צָרוֹת וְיִסוּרִים, הָרִי זֶה רַק מִחֲמַת שְׁחָטְאֵנוּ בְּפָגַם הַבְּרִית, בְּעֲרִיּוֹת, שְׁזָה שְׁעֲבוּד מְצָרִים שְׁהָיָה לָעַם יִשְׂרָאֵל, וְזֶה שְׁעֲבוּד מְצָרִים שֵׁישׁ לָעַם יִשְׂרָאֵל עֲכָשׁוּ; שְׁכָל אָחַד וְאָחַד מֵאַתָּנוּ עוֹבְרִים עָלָיו צָרוֹת וּמְרִירוֹת, יִסוּרִים וְהִרְפַּתְקָאוֹת, עַד שֵׁישׁ בְּנֵי-אָדָם שֶׁהֵם כָּל-כָּךְ מְשַׁעֲבָדִים בְּצָרוֹת, שְׁאִינָם רוֹאִים דֶּרֶךְ אֵיךְ יֵצְאוּ מִזֶּה פַּעַם. עִם כָּל זֹאת חָמַל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל

עם ישראל, ושלח אלינו את משה רבנו, שהוא הצדיק שבדור, אשר הוא גלה את אמתת מציאותו יתברך, והוא הכריז לכלם (דברים ד'): "אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא אלקים, אין עוד מלבדו"; מה אתכם?! למה אתם משעבדים למצרים?! באו והתחילו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא! באו ופתחו את פיהם, ותדברו אל הקדוש-ברוך-הוא, ותצאו מהגלות המרה שעוברת עליכם ושעברה עליכם! וכן עשו נשמות ישראל; ומאז שבא משה רבנו אל כלל נשמות ישראל, וגלה להם, שהקדוש-ברוך-הוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, וכל מה שצריכים יש לבקש את הקדוש-ברוך-הוא, כתוב (שמות ב, כג-כה): "ויאנחו בני ישראל מן העבדה, ויזעקו ותעל שועתם אל האלהים וגו', וישמע אלהים את נאקתם, ויזכר להם את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב, וירא אלהים את בני ישראל, וידע אלהים"; הקדוש-ברוך-הוא שומע תפלת כל פה, ברגע שאדם מתחיל לדבר אליו יתברך, הוא יוצא ממצרים. וזאת הכניס משה רבנו בנשמות ישראל, שיתחילו לדבר אליו יתברך, הוא החדיר בהם — תדעו לכם, אם עובר עליכם שעבוד, ורצונכם לצאת ממצרים, התחילו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא!

ב.

יציאת מצרים

בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְזַכֵּר שְׁעָקֵר יִצְיַאת מִצְרַיִם הַיְתָה רַק עַל יְדֵי תַפְלָה, שְׁעַם יִשְׂרָאֵל הִרְגִילוּ אֶת עַצְמָם לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּמִי פָתַח לָהֶם הַמֶּחַ וְהַדַּעַת, שְׂיִרְצוּ לְדַבֵּר אֵלָיו יְתַבְּרֶךְ? מִשָּׁה רַבָּנוּ, הַצְּדִיק הָאֵמֶת! וְאוֹמֵר רַבָּנוּ ו'ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס') עַל-פִּי הַמְּשֻׁנָּה (תְּרוּמוֹת פָּרָק ב'): סְתָם חֲרַשׁ — אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר. כְּשֶׁאָדָם אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ אֶת קוֹל הַצְּדִיק, אֵינָנוּ יְכוּלִים לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא אֵלֵם, מֵחוּ יָשָׁן. אֲבָל בְּרַגַע שֶׁאָדָם זׁכָה וְשׁוֹמֵעַ אֶת קוֹל הַצְּדִיק, אֲזִי מֵתְעוֹרֵר מֵהַשְּׁנָה. וּמִתְחִיל לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלוֹ. וְזֶה יִצְיַאת מִצְרַיִם, כֶּף יוֹצְאִים מִמִּצְרַיִם; אִם עוֹבְרִים עַל הָאָדָם צְרוּת וְיִסּוּרִים, מְכַאוּבִים, בְּלִבּוֹלִים, חֲטָאִים, עוֹוֹנוֹת וּפְשָׁעִים, וְרוֹצֵה לְצִאת מִגְּלוּת מִצְרַיִם שְׁעוֹבֶרֶת עָלָיו. הַעֲצָה הִיא רַק לְבָרַח לְמָקוֹם שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, לְאִיזָה שְׂדֵה וּלְאִיזָה יַעַר, אוֹ לְאִיזָה קֶבֶר שֶׁל צְדִיק, וְלִשְׁפָךְ שִׁיחוֹת וּתְפִלוֹת אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּלְדַבֵּר אֵלָיו יְתַבְּרֶךְ בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלוֹ, אֲשֶׁר אֵין עוֹד מַעֲלָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזֹּו, שֶׁאָדָם שְׁעוֹבְרִים עָלָיו צְרוּת וּתְלָאוֹת, מְכַאוּבִים וּבְלִבּוֹלִים, בָּא וּמִתְפַּלֵּל אֵלָיו יְתַבְּרֶךְ. אִם אָדָם חֲזַק בְּזֵה, אֲזִי סוֹף כָּל

סוף רואה ישועה, כמאמרם ז"ל (ירושלמי ברכות, פרק ד', הלכה א'): "והיה כי הרבטה להתפלל" — מכאן שכל המרבה בתפלה — נענה. עוברת על כל אחד ואחד מאתנו גלות מצרים, אבל עלינו לצאת ממצרים — ממצרים, מהצמצומים שעוברים עלינו, ואיך? על-ידי שאדם מדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלו, שזו נקראת התבודדות, שגלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ק), שכל הצדיקים הגדולים לא הגיעו למדרגתם, אלא על-ידי רבוי תפלה והתבודדות, שבכל יום ויום דברו להקדוש-ברוך-הוא וספרו לפניו כל אשר מעיק להם, ודיקא על-ידי-זה יצאו מחמרות וגשמיות, מטבע, מקרה ומזל, עד שזכו להכליל לגמרי באין סוף ברוך הוא וברוך שמו, וכל זה נעשה רק על-ידי רבוי תפלה ובקשה. לזאת, בני ובנותי היקרים! אם אתם רוצים לצאת ממצרים, מהמצר שלכם, ולזכות ליציאת מצרים, לצאת מהצרות שלכם, הרגילו עצמכם מהיום הזה לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בתמימות ובפשיטות, ואף שבתחלה ידמה לכם, כאלו אין מי ששומע אתכם, ואין צריך אתכם, ואינכם שוים כלום, הכל זה דמיונות, כשפי מצרים; כי באמת כל דבור ודבור של יהודי, שמדבר ומבקש את הקדוש-ברוך-הוא — נשמע בכל העולמות. ואם היה יודע מה זה פועל בכל העולמות, היה מתחזק לדבר אל הקדוש-

בְּרוּךְ-הוּא. וְמָה אָנוּ רוֹאִים? שְׂפָנֵי-אָדָם רָצִים
 וּמְתוּרֻצְצִים אֶל כָּל מִינֵי שְׂקָרָנִים הַמְתַּחֲזִים כְּרַבָּנִים,
 כְּמַקְבְּלִים, וּמְחַפְּשִׁים תְּקוּנִים, בְּעֵת שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 נִמְצָא פֹה, רַק תִּפְתָּחוּ אֶת פִּיכֶם, וְתִתְחִילוּ לְדַבֵּר אֶל
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּכְבֹר אֶתְּם יוֹצְאִים מִמִּצְרַיִם. וְאַף
 שְׂאֵתֶם מְרַגְּשִׁים עֲצַמְכֶם הֵכִי גְרוּעִים, וְעֲשִׂיתֶם כָּל
 הַעֲוֹנוֹת שְׂבָעוֹלָם, כְּכֹר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (וַיִּקְרָא
 רַבָּה, פְּרָשָׁה ל', סִימָן ג'): בְּדוֹרוֹת הַלְלוּ שְׂאִין לָהֶם לֹא מֶלֶךְ
 וְלֹא נָבִיא, לֹא כֹהֵן וְלֹא אוֹרִים וְתוֹמִים, אֲלֵא תִפְלָה
 בְּלִבְדּוֹ, אָמַר דָּוִד לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: אֵל תִּבְּזֶה אֶת
 תִּפְלֹתֶם; דָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הֲרִי
 בְּדוֹרוֹת הַלְלוּ שְׂאִין לָהֶם לֹא מֶלֶךְ וְלֹא נָבִיא וְכוּ', מַה
 יַעֲשׂוּ? הֲלֹא יִבְקְשׂוּ אוֹתְךָ, עַל-כֵּן תִּשְׁמַע תִּפְלֹתֶם. וְכֵן
 אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא וַיֵּרָא): אָמַר הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא לְיִשְׂרָאֵל: הֵווּ זְהִירִים בְּתִפְלָה, שְׂאִין לָךְ מִדָּה
 אַחֲרֵת יָפָה הַיְמָנָה, וְהִיא גְדוּלָה מְכֹל הַקְּרַבְּנוֹת, וְאַפְלוּ
 אֵין אָדָם כְּדָאֵי לְעֲנוֹת בְּתִפְלָתוֹ וְלַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִמוֹ, כִּיּוֹן
 שְׂמֵתִפְלִל וּמְרַבָּה בְּתַחֲנוּנִים, אָנִי עוֹשֶׂה חֶסֶד עִמוֹ.
 לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּתִפְלָה, וְכֹל
 צְרִיכְכֶם תִּבְקְשׂוּ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְזוֹ תִהְיֶה יְצִיאַת מִצְרַיִם
 שְׁלָכֶם, שְׂתִצְאוּ מֵהַצָּרוֹת וְהַגְּלוּת שְׁלָכֶם.

בן חורין אַמתי

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אַף שְׁעוּבָר עֲלֵיכֶם עֲכָשׁוּ מֵהַ
 שְׁעוּבָר — צָרוֹת וַיְסוּרִים, וּמִי לֹא סוֹבֵל?! אֵין אָדָם
 שְׁלֹא יַעֲבֹר עָלָיו אֵיזָה צַעַר, אֵילוּ יְסוּרִים, אֵיזוּ מְרִירוֹת
 וְעִגְמַת נֶפֶשׁ, עַד שְׁאָדָם מִתְפּוֹצֵץ מֵרַב תְּלָאוֹת וְצָרוֹת,
 עִם כָּל זֹאת מִי שְׁרוּצָה לְזִכּוֹת לְהִיּוֹת בֶּן חוֹרִין אַמְתִּי,
 לְהַרְגִישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּחֵרוֹת, הֶהְכַרַח לוֹ לְהַרְגִיל עֲצָמוֹ
 לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי אֵין עוֹד דְּבָר יוֹתֵר טוֹב,
 יוֹתֵר בְּטוֹחַ, לְהִיּוֹת בֶּן חוֹרִין אַמְתִּי, כְּמִי שְׁזוֹכָה לְדַבֵּר
 אֵלָיו יְתִבְרֵךְ, שְׁאֵז הוּא יוֹצֵא לְחֵרוֹת מִשְׁעֲבוּד מְצָרִים.
 וְלָכֵן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! כְּשֶׁעוֹבְרִים עֲלֵיכֶם עֲכָשׁוּ
 צָרוֹת וַיְסוּרִים וּמְרִירוֹת, וְאַתֶּם רוֹצִים לְהִיּוֹת בְּנֵי חוֹרִין
 אַמְתִּיִּים, אֵל תִּתְיַאֲשׁוּ בְשׁוּם פְּנִים וְאַפֵּן, אֵלֶּא תִמְשִׁיכוּ
 אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ חַיֵּיכֶם הַפְּרֻטִיִּים. כִּי מֵהִי
 גְלוּת? חֶסְרוֹן אֲמוּנָה, וּכְמוֹ שְׁאוּמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-
 מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ז'): עֵקֶר הַגְּלוּת רַק מִחֲמַת חֶסְרוֹן
 אֲמוּנָה; כִּי בְּאַמְתּוֹת אִם אָדָם הָיָה מְאַמֵּן בְּהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, שֶׁהוּא נִמְצָא וְאֵין בְּלַעֲדָיו נִמְצָא, אֲזִי אַף פֶּעַם לֹא
 הָיָה הוֹלֵךְ בְּגְלוּת, וְעֲלֵיכֶם לְזַכֵּר הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
 הַיְקָרִים! שְׁהַגּוּף הֵלֶךְ בְּגְלוּת, אֲבָל הַנְּשָׁמָה — נְשָׁמוֹת
 יִשְׂרָאֵל אַף פֶּעַם לֹא הִלְכוּ בְּגוּלָה, הֵיכֵן שָׂרַק הָיוּ נְשָׁמוֹת

יִשְׂרָאֵל, וּמָה שֶׁרַק סָבְלוּ מֵהַגּוֹיִים הַרוֹצְחִים — לֹא
 הִתְיַאֲשׂוּ, אֲלָא חֲזְרוּ וּבָנוּ בְּתֵי כְּנִסְיוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת,
 מִקְּוֹאוֹת, תְּלִמוּדֵי תוֹרָה וַיִּשְׁיבוֹת, שֶׁלְּמִדּוֹ בָּהֶם אָמוּנָה.
 וְאַף שֶׁרָצְחוּ אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּמִיתוֹת אַכְזָרִיּוֹת,
 מִיתוֹת מִשְׁנוֹת, אֶף-עַל-פִּי-כֵן חֲזְרוּ וְשִׁקְמוּ אֶת
 הַהֲרִיסוֹת, וּמָסְרוּ נַפְשָׁם לְשֹׁמֵר שַׁבָּת, לֶאֱכֹל כָּשֶׁר,
 לְהִתְעַטֵּף בְּצִיצִית וּלְהִתְעַטֵּר בְּתַפְלִין, וּבְעֵבוֹר טְהֵרַת
 הַמִּשְׁפָּחָה מָסְרוּ נַפְשָׁם עַד מָאֵד; כִּי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
 דְּבוֹקוֹת בָּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, הֵן חִלֵּק אֱלוֹךְ מִמַּעַל,
 וְהַנִּשְׁמוֹת אֶף פַּעַם לֹא הִלְכוּ בַּגְּלוּת רַק הַגּוֹפִים. לְזֹאת,
 בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! אִם רְצוֹנְכֶם לְהִיֹּת עֲכָשׁוּ בְּנֵי חוֹרֵין
 אֲמִתִּיִּם, תִּכְנִיסוּ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַחַיִּים
 שְׁלַכְּם, בְּתוֹךְ הַבַּיִת שְׁלַכְּם, אֲזוּ תִרְאוּ אֵיךְ יִמְתְּקוּ מִכֶּם
 כָּל הַדֵּינִים. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכּוֹת סג.): כָּל
 הַמִּשְׁתַּף שֵׁם שָׁמַיִם בְּצַעְרוֹ — כּוֹפְלִים לוֹ פְּרָנְסָתוֹ;
 כְּשֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם צְרוּת וַיְסוּרִים, עַד שֶׁחֹשֵׁב שֶׁזֶּה
 סוּף הָעוֹלָם, וְאוֹמֵר: "לִי לֹא יִהְיֶה טוֹב בְּחַיִּים, לִי
 כָּל-כֶּף מֵר, שְׂאִין לִי תִקְוָה", אֲבָל אִם רַק מִשְׁתַּף שֵׁם
 שָׁמַיִם בְּצַעְרוֹ, וּמְכַנֵּס אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ
 הַחַיִּים הַמְרוֹרִים שְׁלוֹ, וְתָמִיד מְזַכֵּיר שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזִי
 מִתְגַּלֶּה אֵלָיו הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֶצְמוֹ, וְכוֹפְלִים לוֹ
 פְּרָנְסָתוֹ, וְנוֹתְנִים לוֹ פְּרָנְסָה בְּשִׁפְעוֹ. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
 הַיְּקָרִים! אִם רְצוֹנְכֶם לְהִיֹּת בְּנֵי חוֹרֵין אֲמִתִּיִּם, תִּחְדְּדוּ

אֶת הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַחַיִּים שְׁלָכֶם. לָמָּה לָכֶם לְהַמְשִׁיךְ אַחַר הַצָּרוֹת וְהִסּוּרִים? ! לָמָּה לֹא תִבְרָחוּ אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? ! לָמָּה לֹא תִכְנִיֶסוּ אֶת הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ חַיֵּיכֶם? ! הֲרֵי חֵלֶק מִהַגְלוֹת, זֶהוּ רַק מִחֲמַת שְׁמַתְעָרְבִים בֵּין הַגּוֹיִים! כָּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים קו, לה): "וַיִּתְעָרְבוּ בַגּוֹיִים וַיִּלְמְדוּ מֵעֲשִׂיהֶם", אֲשֶׁר זֶה הַגְלוֹת הַכִּי גְדוּלָּה — שְׁאֵנוּ רוֹצִים לְחַקוֹת אֶת הַגּוֹיִים, לְלַכֵּת כְּפִי דְרָכֵי הַגּוֹיִים, לְהִתְנַהֵג כְּגוֹי לְכָל דְבָר, וְאֲנַחְנוּ שׁוֹכְחִים, כִּי אֲנוּ בְנֵי הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נָתַן לָנוּ תוֹרָה וּמִצְוֹת. וְאִם אֲנַחְנוּ רוֹצִים לְהִיטֵר בְּנֵי חוּרִין אֲמִתִּיִּים, עָלִינוּ לְהַבְדִּיל מִדְרָכֵי הַגּוֹיִים, וְלִשְׁמֹר שַׁבָּת, אֲזִי נִהְיֶה בְנֵי חוּרִין אֲמִתִּיִּים; כִּי מִי שֶׁשׁוֹמֵר שַׁבָּת, הוּא נֶעֱשֶׂה בֶן חוּרִין. שַׁבָּת הִיא הָאוֹת בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל לְבֵין הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּמִי שֶׁמְחַלֵּל שַׁבָּת, בַּר מִינֶן, פּוֹסֵק הַרְמַב"ם (הַלְכוֹת שַׁבָּת, פָּרָק ל', הַלְכָה טו), דִּינוֹ כְּגוֹי, וְלֹא יוֹעִיל שׁוּם דְבָר, וְלִכְּן לֹא בְּחִנָּם, שְׁעוֹבֵר עָלֵינוּ כָּל-כָּף הַרְבֵּה צָרוֹת וְיִסּוּרִים, כִּי נִתְקַנּוּ אֶת עַצְמָנוּ מִהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. אֲבָל בְּזֶה שֶׁנִּחְזַר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְנִתְחִיל לִשְׁמֹר שַׁבָּת, הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִמְחַל לָנוּ. כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (שַׁבָּת קיח:): כָּל הַמְשַׁמֵּר שַׁבָּת כְּהִלְכָתוֹ, אֶפְלוּ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה כְּדוֹר אֲנוֹשׁ — מוֹחֲלִים לוֹ. לָכֵן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אִם אַתֶּם רוֹצִים לְהִיטֵר בְּנֵי חוּרִין אֲמִתִּיִּים, תִּחְזְרוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אֲזִי תִרְאוּ מֵה

זֶה לְחֵיוֹת כִּיהוּדִי; הַרִי יְהוּדִי הַמְּאַמֵּין בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, הוּא הֵכִי מְאֹשֶׁר בְּחַיִּים, כִּי אֵין עוֹד מְאֹשֶׁר
 כְּהַמְּאַמֵּין וְהַדְּבֵק בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, שְׂאֵז
 הוּא בֶּן חוּרִין אֲמַתִּי; כִּי אָדָם שְׂדָבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמַדְבֵּר
 רַק אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵף פֶּעַם אֵינְנוּ בְּגִלוֹת, כִּי
 הֵיכָן שְׁהוּלָךְ, הֵיכָן שְׁנַמְצָא — מוֹצֵא אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, וְאֵינוֹ מִתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׂבַעוּלָם, וְאֵינוֹ צָרִיךְ
 אֶת אֵף אֶחָד, הוּא יוֹדֵעַ מַהִי הַכְּתָבַת בְּעֵצְמָה — שְׁזֵהוּ
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּמִי נִמְצָא בְּמַדְרָגָה כְּזוֹ? מִשֶּׁה רַבְּנוּ,
 שְׁהוּא הַצְּדִיק הָאֲמֵת. בְּוֹדָאֵי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם עוֹמֵד כְּנִגְדוֹ
 וְלוֹחֵם נִגְדוֹ, כְּמוֹ שְׁעַמְדוֹ קָרַח וְעַדְתּוֹ נִגְדַּ מִשֶּׁה, דָּתָן
 וְאַבִּירָם עַמְדוֹ נִגְדַּ מִשֶּׁה, מְאַתִּים וְחַמְּשִׁים רַבָּנִים, רָאשֵׁי
 שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל, עַמְדוֹ נִגְדַּ מִשֶּׁה, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן מִשֶּׁה
 רַבְּנוּ גָלָה וּפְרָסָם אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא הִתְפַּעֵל
 מֵהֶם, וְכָל מִי שְׁהָיָה לוֹ שְׂכָל וְדַעַת, וְדָבֵק בְּמִשֶּׁה רַבְּנוּ
 — נִשְׂאָר בְּחַיִּים; כִּי מִשֶּׁה רַבְּנוּ גָלָה אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, מָסַר נַפְשׁוֹ בְּשָׁבִיל עַם יִשְׂרָאֵל. וְזֶה סוּבֵב וְהוּלָךְ
 בְּכָל דוֹר וְדוֹר, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹלֵחַ לָנוּ צְדִיקִים
 קְדוּשִׁים, חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁמַגְלִים אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 מְגַלִּים אֶת מְצוּוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ וְתוֹרָתוֹ, אֲבָל כְּנִגְדַּ אֵלוֹ
 הַצְּדִיקִים הַקְדוּשִׁים, הַדְּבֻקִים בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 עוֹמֵד הַסֵּמ"ךְ-מ"ם וְגִנְדָּא דְלִיָּה, וְכָל מִינֵי רְשָׁעִים
 אַרוּרִים, לְכַסּוּתָם, לְהַעֲלִימָם וּלְהַסְתִּירָם, אֲבָל מִי שְׁיֵשׁ

לו שָׁכַל, וּמִדְבַּק עֲצָמוֹ אֶל הַצְּדִיקִים, הוּא הַמְּאֹשֵׁר
בְּיוֹתֵר, וְהוּא בֶּן חוֹרֵין אֲמֵתִי.

ד.

המצרים רודפים אחריהם

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! עֲלֵיכֶם לְזָכֹר, כְּשֶׁאָדָם חָטָא
לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אָזִי נִעְלָמוֹ וְנִסְתָּרוֹ מִמֶּנּוּ כָּל
הָאוֹרוֹת, וְסוּבַל צָרוֹת וְיִסוּרִים, מְרִירוֹת וּמְכַאוּבִים, עַד
שֵׁשׁ בְּנֵי-אָדָם הַמִּתְפּוֹצְצִים מֵרַב צָרוֹת, וּמָר וְרַע לָהֶם
מְאֹד בְּבֵית: לְזֶה אֵין בֵּית זוּג, לְזֹו אֵין בֶּן זוּג, לְאֵלוֹ אֵין
יְלָדִים, לְאֵלוֹ אֵין פְּרָנְסָה, לְאֵלוֹ אֵין בְּרִיאוּת, לְאֵלוֹ יֵשׁ,
רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, מַחְלוֹת וְחֻלָּאִים רָעִים, לְאֵלוֹ יֵשׁ,
רַחֲמָנָא לְצֻלָן, בְּנִים סוּרְרִים, אֲשֶׁר אֵיזָה צַעַר וְיִסוּרִים
אֵלוֹ?! וּבְאַמַּת אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (בְּבֹא בְתָרָא טו:):
אֵין אָדָם נִתְפָּס בְּשַׁעַת צַעְרוֹ; וְלִכֵּן צְרִיכִים לְדוֹן אֶת כָּל
יְהוּדֵי לְכַף זְכוּת. וְכֵן אָמַר רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א',
סִימָן רפב), שֶׁהַצְּדִיק הַאֲמֵת, שֶׁהוּא בְּחִינַת מִשְׁהָ, הוּא
מִחֲפֵשׁ אֶת הַנְּקֻדוֹת הַטּוֹבוֹת שֵׁשׁ בְּכָל יְהוּדֵי; כִּי כָּל
יְהוּדֵי יֵשׁ לוֹ נְשָׁמָה קְדוֹשָׁה בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכֶּלֶל, כָּל
יְהוּדֵי יֵשׁ לוֹ מְצוּוֹת, וְאֶפְלוֹ רִיקְנִין שֶׁבֶן מְלָאִים מְצוּוֹת
כְּרֵמוֹן (בְּרִכּוֹת נז:), לִכֵּן צְרִיכִים לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת כָּל יְהוּדֵי,
וְלְדוֹנוֹ לְכַף זְכוּת. מָה אַתֶּם יוֹדְעִים מָה שֶׁעוֹבֵר עַל

הַבְּרִיּוֹת? ! יִשָּׁנּוּ הַחֹרִים שְׁכֹלִים, שְׁחִייהֶם אֵינָם חַיִּים, אֵיזָה צַעַר הוּא זֶה לְאַבֵּד יְלָדִים, בַּר מִיָּנֵן! אֵילוּ צַעַר וְיִסּוּרִים הֵם לֵישֵׁב בְּבֵית עֲרִירִים בְּלֹא יְלָדִים? ! אֵילוּ צַעַר וּמְרִירוֹת לֵישֵׁב עָנִי בְּדַחַק וְכוּ'?! וְהֵנָּה בָּא מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק שֶׁבְּכָל דּוֹר, וּמַגִּילָה לְעַם יִשְׂרָאֵל: אֵל תִּתְּיָאֲשׁוּ בְּשׁוֹם פָּנִים וְאַפֵּן, כְּמֵאֲמָרָם וְ"ל (תָּנָא דְּבֵי אֱלֹהֵי, פֶּרֶק יח): אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בְּכָל צַעַר וְצַעַר אֲנִי כְּבִיכּוֹל עִמָּהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָה סג, ט): "בְּכָל צָרָתְךָ לֹא צָר". הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא פֹּה אֲתָנוּ, עִמָּנוּ וְאַצְּלָנוּ. לְזֹאת, אִם רְצוֹנְכֶם לְצִאת מִהַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים שֶׁלְכֶם, אִם רְצוֹנְכֶם לְצִאת מִשְׁעֶבֶד מִצְרַיִם, לְהִיּוֹת בְּנֵי חוֹרֵין אֲמִתִּיִּים, תַּחֲזְרוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִקְבַּל אֶתְכֶם. וְכֵן אֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסִיקְתָּא דְּרַב כְּהֵנָּא): גָּדוֹל כַּחַה שֶׁל תִּשׁוּבָה, שֶׁכִּיּוֹן שְׂאָדָם מְהֵרָה בְּלָבוּ לְעִשׂוֹת תִּשׁוּבָה, מִיָּד הִיא עוֹלָה לֹא עַד עֲשָׂרָה מֵלִין וְלֹא עַד עֶשְׂרִים מֵלִין, וְלֹא עַד מֵאָה מֵלִין, אֲלֹא מֵהַלֵךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנִים, וְלֹא עַד רִקִיעַ רֵאשׁוֹן וְלֹא עַד רִקִיעַ שְׁנִי, אֲלֹא עַד כֶּסֶף הַכְּבוֹד. יְהוּדֵי הַמְּקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ, שְׁמֵהַיּוֹם וְהַלְּאָה שׁוֹמֵר שֶׁבֶת, מְנִיחַ תְּפִלִּין, שׁוֹמֵר טְהֻרַת הַמְּשֻׁפָּחָה, מֵהַיּוֹם וְהַלְּאָה מֵאֲמִין בְּאֵל עוֹלָם, רַק הַהֲרֵהוּר תִּשׁוּבָה לְבַד, כְּכֹר מְגִבִּיהוּ עַד כֶּסֶף הַכְּבוֹד. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! אֵף שֶׁעֲבַר עֲלֵיכֶם בְּחִיּוֹתֵיכֶם מֵהַ שֶׁעֲבַר — מְרִירוֹת וְהִרְפַּתְקָאוֹת, תַּחֲזְרוּ בְּתִשׁוּבָה

שְׁלֵמָה, וְאִז תִּרְאוּ אֵיךְ כָּל חַיֵּיכֶם מִשְׁתַּנִּים לְטוֹבָה. תַּעֲזֹבוּ אֶת כָּל הַשְּׂטִיּוֹת וְהַמַּדוֹת רָעוֹת שֶׁל הַגּוֹיִים, בֹּאוּ וּנְעֹזֵב אֶת כָּל דְּרָכֵי הָאֲמוֹת! בֹּאוּ נִתְרַחֵק מֵהֶם, וְלֹא נִתְעַרֵב בֵּינֵיהֶם, וְנִדַּע שְׁאֲנוּ הָעַם הַנִּבְחָר. אַף שֶׁהַעֲרֵב רַב אֵינָם רוֹצִים לְקַבֵּל אֶת זֹאת, כִּי הֵם רוֹצִים לְעַרֵב וּלְבֹלֵל אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עִם הַגּוֹיִים — הִיָּה לֹא תִהְיֶה. וְלָכֵן עָלֵינוּ לְזַכֵּר הַיָּטֵב הַיָּטֵב — מֶה יֵשׁ לָנוּ אִתָּם?! עִם יִשְׂרָאֵל הָעַם הַנִּבְחָר, קִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה בְּסִינַי; לְזֹאת חֲזְרוּ בְּתִשׁוּבָה, וְאַף שְׁאִתָּם חָשִׁים שְׁאִתָּם הֵכִי רְחוּקִים, וְעֲשִׂיתֶם עֲוֹנוֹת הֵכִי גְרוּעִים, עִם כָּל זֹאת, דַּעוּ שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָב הַרְחֵמֵן, וְרוֹצֵה רַק בְּתִשׁוּבַתְכֶם, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (תְּנֵא דְבֵי אֱלֹהֵינוּ בָּהּ, פֶּרֶק ד'): אִם אָדָם עוֹבֵר עַבְרָה לְפָנַי, אִם חוֹזֵר וְעוֹשֶׂה תִשׁוּבָה, עִמּוֹ אֲנִי בְּרַחֲמִים, וּמְקַבֵּל תִּשׁוּבָתוֹ, וְאֲנִי זוֹכֵר לוֹ, אֲפֹלוּ מְקַצֵּת עֲוֹנוֹתָיו; רְאוּ רַחֲמָנוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, שֶׁמֵּרַחֵם עַל כָּל נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְרוֹצֵה רַק אֶת הַטוֹב שֶׁבָהֶם. וְכֵן אוֹמְרִים (פְּסִיקְתָא דְרַב כְּהֵנָא): שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל, אֲפֹלוּ כְּפִרְתָּ בְּעֶקֶר, אָדָם עוֹמֵד וּמְחַרֵף וּמְגַדֵף בְּשׁוֹק, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹמֵר לוֹ עֲשֵׂה תִשׁוּבָה בֵּינִי לְבִינְךָ, וְאֲנִי מְקַבֵּלְךָ. וְזוֹ מַעֲלַת הַבַּעַל תִּשׁוּבָה. לְזֹאת, בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים! תִּחְזְרוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְאִז תִּתְחִילוּ לְהִרְגִישׁ חַיִּים נְעִימִים, חַיִּים טוֹבִים. וְעֲלִיכֶם לְזַכֵּר, שֶׁכְּשׁוֹחֲזֵרִים בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, בְּהִתְחַלָּה מְנַסִּים אֶת הָאָדָם, אִם כּוֹנֵנֹתוֹ

היא באמת, ולכן עוברים עליו הרבה נסיונות קשים —
הן מההורים, הן מהמשפחה, שכלם מתלוצצים ממנו,
החברה הסובבת אותו לועגת לו, אשר זה מה
שהמצרים רדפו אחר עם ישראל כשיצאו ממצרים,
כדכתיב (שמות יד, ב): "ידבר אל בני ישראל, וישבו ויחנו
לפני פי החירות, בין מגדל ובין הים לפני בעל צפן
נכחו תחנו על הים, ואמר פרעה לבני ישראל נבכים
הם בארץ סגר עליהם המדבר". הקדוש-ברוך-הוא
בעצמו אומר שתחזרו, כדי שפרעה יחשב שהצליח
לתפסם. וזה מה שעובר על כל בעל תשובה, שדיקא
אז כשיוצא מהטמאה שלו, ושב בתשובה שלמה,
עוברים עליו יסורים, והתאוות מתגברות עליו דיקא,
עד שחושב לעצמו: מה קורה, הלא אני חפץ לשוב
בתשובה, מדוע עוברים עלי צרות, והתאוות רעות
מתגברות עלי כל-כף הרבה, יותר מאשר קדם שחזרתי
בתשובה?! אבל כן היתה בעת יציאת מצרים, שהמצרים
רדפו אחר עם ישראל, "וירדפו מצרים אחריהם, וישגו
אותם חנים על הים" וגו' (שם, פסוק ט), עברו על עם
ישראל כל-כף הרבה צרות דיקא בעת שיצאו ממצרים,
אבל ידעו, שאסור להתיאש, ואדרבה, כמו שכתוב (פסוק
י'): "ופרעה הקריב" — שהקריב לבם של ישראל אל
אביהם שבשמים (שמות רבה, פרשה כא), והתחילו לצעק
אל הקדוש-ברוך-הוא: "ויצעקו בני ישראל אל הוי"ה

וְגו', וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה, כַּאֲשֶׁר רָאִיתֶם אֶת מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תוֹסִיפוּ לְרֹאוֹתֶם עַד עוֹלָם, הַיּוֹי"ה יִלְחַם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישוּן" (פְּסוּקִים יג, יד); מֹשֶׁה רִבְּנוּ מִקִּבֶּץ אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאוֹמַר לָהֶם: אֵל תִּתְיַאֲשׁוּ, זֶה הַנַּסִּיּוֹן שֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם הַשָּׂב בַּתְּשׁוּבָה, שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו צָרוֹת וְהִרְפַּתְקָאוֹת, כִּי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה לְרֹאוֹת אִם כּוֹנְנֶתְכֶם בְּאַמֶּת. לְכֵן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! כִּשְׂאַתֶּם שָׁבִים בַּתְּשׁוּבָה, וְדִיקָא אֲזוּ עוֹבֵר עֲלֵיכֶם מֵה שֶׁעוֹבֵר, אֵל תִּתְיַאֲשׁוּ! אֲלֹא תִתְחַזְקוּ וְתִרְאוּ לְכַבֵּד אֶת הַהוֹרִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְאַף שֶׁהֵם עֲדִין רְחוּקִים מֵהַתּוֹרָה וּמֵהַמְצוּוֹת וּמֵהָאֱמוּנָה, וַיֵּשׁ לָהֶם בְּבֵית טְלוּיִזְיָה וּוִידֵאוּ, אֲשֶׁר הֵם כְּלֵי מִשְׁחִית, אֵל תִּזְלְזְלוּ בָהֶם, עַקֵּר חֲזָרָה בַּתְּשׁוּבָה — מִפְּנֵי שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא צָוָה אוֹתֵנוּ, וְאַחַת מִמְצוּוֹתָיו יִתְבָּרַךְ זוּהִי כַּבוֹד אָב וְאִם, עַל-כֵּן צָרִיכִים לְכַבֵּד אֶת הַהוֹרִים, וּלְקַבֵּל אוֹתָם כְּמוֹת שָׁהֵם, וְרַק לְבַקֵּשׁ מֵאֵתוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּשְׁוּבוּ בַּתְּשׁוּבָה. וְעַל-כֵּן, אֵף שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם מֵה שֶׁעוֹבֵר — מֵהַחֲבָרָה וְכוּ', אֵל תִּשְׁתּוּ לְבַכֶּם, שֶׁכֵּן הָיָה בְּעֵת יְצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁהַמִּצְרַיִם רָדְפוּ אַחַר יִשְׂרָאֵל, וְהִגִּיעוּ עַד יַם סוּף, וְהָיָה קִטְרוֹג גָּדוֹל מְאֹד עַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁקִּטְרַג הַסֵּמ"ך-מ"ם וְאָמַר: הֲלָלוּ עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, וְהֲלָלוּ עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, אֲבָל עִם יִשְׂרָאֵל לֹא נִשְׁבְּרוּ, אֲלֹא הִתְחַזְקוּ בַּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. כְּמוֹ-כֵן אַתֶּם, אֵף שְׁלוּעֵגִים לָכֶם שֶׁחֲזַרְתֶּם בַּתְּשׁוּבָה, אֵל תִּתְפַּעְלוּ, אֲלֹא

תתחזקו בהקדוש-ברוך-הוא, ותתקרבו אל הצדיק האמת, שהוא בחינת משה, המגלה לכם אותו בתורה, ואז תראו לאילו נסים תזכו.

ה.

קריעת ים סוף

בני ובנותי היקרים! עליכם לזכור, שעם ישראל הגיעו לים סוף, והקדוש-ברוך-הוא עזרם על-ידי משה רבנו, שקרע להם את הים, עד שעברו בחרבה; הינו דיקא כשעוברים על האדם צרות ויסורים, ואינו מתאש, אז דיקא נפתחים לו המחין, וזוכה לגלוי אלקות, כמו שהיה בעת יציאת מצרים. ואומרים חכמינו הקדושים (שומר טוב, תהלים א'): משה קרע להם את הים, הינו הצדיקים האמתים, מגלים את הקדוש-ברוך-הוא בכל דור ודור, ועושים קריעת ים סוף, ומהי? גלוי שכינה שמגלים, שהמחין שהיו עד כה מצמצמים, עכשו הם פתוחים, ואנו זוכים לראות ולהרגיש ולהשיג רוחניות אלקות, ואנו רואים שם הוי"ה לפני עינינו, ומיחדים יחודים קדושים, אשר זה קריעת ים סוף. וכן אומרים חכמינו הקדושים (ברכות נח.): "לך הוי"ה הגדלה" — זה קריעת ים סוף; בזה שמתגלה, שהקדוש-ברוך-הוא נמצא אתנו, עמנו

ואֶצְלָנוּ, זוֹ קְרִיעַת יַם סוּף; בְּזֶה שְׁמֵרְגִישִׁים אֶת
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בַּמַּח שְׁלָנוּ, שֶׁהִיא עַד עַכְשָׁו מְלֵא
 זְהָמָה, מְלֵא טִמְאָה, וּמִשֶּׁה רַבְּנוּ פָּתַח לָנוּ אֶת הַמַּחֲזִין,
 עַד שֶׁאָנוּ זוֹכִים לְרֵאוֹת אֶת הָאֱלֹקוֹת מְכַל דְּבָר, וַיּוֹדְעִים
 שֶׁהַכֹּל זֶה אֱלֹקוֹת וְאֱלֹקוֹת זֶה הַכֹּל, זוֹ קְרִיעַת יַם סוּף.
 וְלָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ירוּשְׁלָמֵי סוּטָה, פָּרָק ה', הַלְכָה
 ו'): בְּשַׁעַה שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ בָּיָם, הָיָה מְטַל עוֹלָל עַל בְּרָכוֹ
 שֶׁל אִמּוֹ, וְתִינוּק יוֹנֵק מִשְׁדֵּי אִמּוֹ, בִּינוֹן שֶׁרָאוּ אֶת
 הַשְּׂכִינָה, הַגְּבִיָּה עוֹלָל אֶת רֵאשׁוֹ, וְאָמַר (שְׁמוֹת טו, ב): "זֶה
 אֵלַי וְאֲנוּהוּ", עוֹלָלִים וַיּוֹנְקִים שְׁמָטוֹ דְּדִיָּהֶם מִפִּיהֶם
 וְאָמְרוּ: הִנֵּה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא! זֶה הָיָה בְּעַת קְרִיעַת
 יַם סוּף, וְזֶה אָנוּ זוֹכִים עַל-יַדֵּי הַצְּדִיקִים שֶׁבְּכָל דּוֹר
 וָדוֹר. לְזֹאת, בְּנֵי וּבָנוּתֵי הַיְּקָרִים! אִם רְצוֹנְכֶם לְזִכּוֹת
 לְרֵאוֹת אֶת הַשְּׂכִינָה, לְהִרְגִישׁ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 תִּתְקַרְבוּ אֶל הַצְּדִיק הָאֱמֵת, שֶׁהוּא בְּחִינַת מִשֶּׁה, דָּוִד,
 יוֹסֵף, שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, הַצְּדִיקִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, מִנְּהִיגֵי
 הָאָמָה, הֵם נִקְרָאִים שְׁלִיחֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁמִגְלִים
 אֶת הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהֵם קוֹרְעִים לָנוּ אֶת הַיָּם,
 כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה פד, סִימָן ז'): "הַיָּם רָאָה
 וַיִּנָּס" — מָה רָאָה? אֲרוֹנוֹ שֶׁל יוֹסֵף; בְּזִכּוֹת עֲצָמוֹת
 יוֹסֵף נִבְקַע הַיָּם. וְכֵן אוֹמְרִים (שְׁמוֹת רַבָּה, פְּרָשָׁה כא, סִימָן ז):
 אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּדְאִי הוּא הָאֱמָנָה שֶׁהָאֱמִינוּ בִּי
 יִשְׂרָאֵל שֶׁאֶקְרַע לָהֶם הַיָּם. וְלְזֹאת בְּכָל דּוֹר וָדוֹר בְּזִכּוֹת

אברהם, יצחק ויעקב אני בוקע להם את הימים; אבל זה לעצמת זה בכל דור ודור עומדים רשעים ארורים, המסתירים את הצדיקים. ובפרט כנגד ראש כל הצדיקים, שהוא הצדיק האמת, נגדו עומד הסמ"ך-מ"ם בעצמו, ועושה רעש בכל הארץ, כמו שהיה נגד משה רבנו, שעמדו מאתים וחסמים רבנים נגדו — קרח ועדתו, ואף-על-פי-כן כל אלו שזכו להתקרב אל משה רבנו, הצדיק שבדור, זכו לקריעת ים סוף, ונפתחו להם המחיצה, וזכו לראות את השכינה, ואלו שלא זכו — הם נאבדו לגמרי, רחמנא לצלן, ולכן ראו מה לפניכם! אשרי מי שאוחז עצמו עם משה, שהוא הצדיק האמת!

ו.

אמירת שירה

בני ובנותי היקרים! עליכם לזכור, אשר תכף-ומיד כשזוכים להרגיש את הקדוש-ברוך-הוא ולקריעת ים סוף, כשהמחיצה נפתחה לאדם, אזי שר שירה, כמו שכתוב (שמות טו, א): "אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' ה'הויה", אשירה לה' כי גאה גאה", וזה צריך להיות בכל יום ויום, שיהודי צריך לשיר שירות ותשבחות להקדוש-ברוך-הוא. עלינו לתת תודה

והודָאָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁזָכִינוּ לְהַבְרָא מְזֵרַע יִשְׂרָאֵל וְלֹא עָשָׂנוּ גוֹי. אֵיזוֹ שְׂמִיחָה לְבַר יִשְׂרָאֵל, שְׂיִצָּא מִמִּצְרַיִם, וְאוֹכֵל מִצָּה וְלֹא אוֹכֵל חֶמֶץ. אֵיזוֹ שְׂמִיחָה לְעַם יִשְׂרָאֵל, שְׂמִקְיָמִים אֶת מִצְוֹתָיו יְתַבְרַךְ, וַיֵּשׁ לָנוּ תוֹרָה קְדוּשָׁה, שֶׁהִיא חֻמַּתּוֹ יְתַבְרַךְ, וְצָרִיכִים לְהוֹדוֹת וּלְהַלְלֵ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁזָכִינוּ לְהַבְרָא מְזֵרַע יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן י'), שְׁזוֹ הַשְּׂמִיחָה הַכִּי גְדוֹלָה, שְׂאָדָם יְכוּל לְשִׂמַח — שְׂלֹא עָשִׂי גוֹי, אֵינָנוּ כְּגוֹיֵי הָאָרְצוֹת, עִם יִשְׂרָאֵל מְבַדֵּל מֵאֲמוֹת הָעוֹלָם, וְלֹא יוֹעִיל לְעַרְב-רַב שְׂאוֹמְרִים "נִהְיָה כְּכֹל הַגּוֹיִים", יְהוּדִים לֹא נִגְעוּ בְּצַפְרָן שֶׁל שׁוֹם בְּרִיָּה, יְהוּדִים לֹא עָשׂוּ רַע לְאַף אֶחָד. יְהוּדִים אֵף פְּעַם לֹא הָיוּ רוֹצְחִים, לֹא הָיָה לָהֶם נֶשֶׁק כָּלָל, רַק חָיו עִם אָמוּנָה בּוֹ יְתַבְרַךְ. אֲלֵפִים שָׁנָה יְהוּדִים נַחֲנָקִים, נִשְׂרָפִים, בְּכֹל מִיתוֹת מְשֻׁנוֹת וְאֶכְזָרִיּוֹת, וְזֶה הַשִּׁבְחַ שְׂעָלִינוּ לְשִׁבְחוֹ יְתַבְרַךְ, שְׂלֹא עָשָׂנוּ גוֹי, אֵינָנוּ כְּגוֹיֵי הָאָרְצוֹת, אָנוּ הָעַם הַנִּבְחָר, שְׂבַחְרָנוּ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בְּעֵת שֶׁנִּתְגַּלְתָּה אֵלֵינוּ הַשְּׂכִינָה, בְּעֵת קְרִיעַת יַם סוּף, עִם יִשְׂרָאֵל שָׂרוּ שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, וְכִמוֹ שְׂאוֹמְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ב'), שְׂזֶה הָעֲנִיָן שֶׁל תּוֹדָה וְהוֹדָאָה, שְׂיְהוּדֵי מְחַיֵּב לְתַת תּוֹדָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכֹל יוֹם וְיוֹם עַל הַחֻסֵּד חֲנֻם שְׂעוֹשֶׂה עִמוֹ; כִּי בְּאֶמֶת אֵין בְּעַל הַנֶּס מְכִיר בְּנֶסוֹ (נִדְהָ ל.); אִם הֵייתֶם יוֹדְעִים אֵילוֹ נְסִים עוֹשֶׂה אֶתְנוּ

הקדוש-ברוך-הוא, שְׁכַבְשָׁה אַחַת מִתְקַיֶּמֶת בֵּין שְׁבַעִים זְאֵבִים, עַל-כֵּן עָלִינוּ לָתֵת תּוֹדָה אֵלָיו יְתַבְרַךְ, וְכִינוּן שְׁעוֹבֵר עָלֵינוּ מֵה שְׁעוֹבֵר, עָלֵינוּ לְזִכּוֹר מֵאִמָּרם ז"ל (בְּרִכוֹת ס): לְעוֹלָם יִרְגִיל אָדָם עֲצָמוֹ לֹאֵר: כָּל מָאן דְּעָבִיד רַחֲמָנָא לְטַב עָבִיד; אִף שְׂאִינְנוּ רוּאִים בְּכָל פַּעַם אֶת הַטּוֹבָה. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ד'): שְׁכַשְׂאָדָם יוֹדַע שְׁכָל מְאוֹרְעוֹתָיו הֵם לְטוֹבָתוֹ, זֹאת הַבְּחִינָה הִיא מֵעֵין עוֹלָם הַבָּא; יְכוּלִים לְהַכְנִיס גַּן-עֵדֶן בְּזֶה הָעוֹלָם, עַל-יְדֵי נְתִינַת תּוֹדָה וְהוֹדָאָה. וְאוֹמֵר הַזֵּהר (תְּרוּמָה קלא), כְּשֶׁעַם יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים שִׁירַת הַיָּם, נִפְתַּחִים כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְהַמְּלָאכִים מְקַנְאִים בָּנוּ, שְׂאֵנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם, זוֹכִים לֹאֵר שִׁירָה, וְאֵלּוּ הֵם אֵינָם זוֹכִים לָזֶה. לְזֹאת, בְּנִי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! בְּאוֹ נִקְבַּל עַל עֲצָמָנוּ לָתֵת תּוֹדָה לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מֵהַיּוֹם וְהַלָּאָה, וְנִחְדַּל מֵהַטְעָנוֹת שֵׁישׁ לָנוּ עָלָיו יְתַבְרַךְ, וְנִרְאָה אֶת הַנְּסִים שְׁעוֹשֶׂה עִמָּנוּ בְּכָל יוֹם וְיוֹם, בְּכָל רִגְעַ וְרִגְעַ; בְּרוּךְ הַשֵּׁם, יֵשׁ לָנוּ רַגְלִים לְלַכֵּת, עֵינַיִם לְרְאוֹת, פֶּה לְדַבֵּר, אָזְנַיִם לְשִׁמְעַ, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, יֵשׁ לָנוּ רִמ"ח אֵיבָרִים וְשָׁס"ה גִּידִים, אֲזִי לָמָּה שְׁתֵּהֵינָה לָנוּ טְעָנוֹת עָלָיו יְתַבְרַךְ?! כִּמָּה סוֹבְלֵי חֲלָאִים שׁוֹכְבִים בְּבֵית-חוּלַיִם, וְאֵינָם יְכוּלִים לְלַכֵּת?! כִּמָּה אֲנָשִׁים מְחַבְּרִים לְמַכְשִׁירִים?! וְאַתֶּם, בְּרוּךְ הַשֵּׁם וּבְרוּךְ שְׁמוֹ, בְּרִיאִים. עַל-כֵּן תֹּאמְרוּ שִׁירָה לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְתִתְפַּלְלוּ לְפָנָיו יְתַבְרַךְ, שְׁכָל אֵלּוּ

שְׁצַרִיכִים רְפוּאָה, יִשְׁלַח לָהֶם הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רְפוּאָה
 שְׁלֵמָה בְּמַהֲרָה, וּבְזָכוֹת זֶה שֶׁתְּשִׁירוּ שִׁירָה לְהַקְדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, וְתִתְּפַלְּלוּ עֲלֵיהֶם — יִנְשְׁעוּ בִישׁוּעָה שְׁלֵמָה.
 וְלִכֵּן עֲלֵיכֶם לְהַרְגִיל עֲצֻמְכֶם לֹמֵר שִׁירָה, שֶׁכֵּן הָיָה בְּעֵת
 קְרִיעַת יַם סוּף; וְלִכְלֹ זֶה זֹכָה כָּל אֶחָד אֲשֶׁר חוֹזֵר
 בְּתִשׁוּבָה וְיוֹצֵא מִמִּצְרַיִם, וְנִקְרָע לוֹ יַם הַחֲכָמָה, שָׁזו
 קְרִיעַת יַם סוּף, שֶׁזֹּכָה אַחֲרֶיךָ לֹמֵר שִׁירָה לְהַקְדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא; אֲשֶׁרִי לוֹ!

ז.

סְפִירַת הַיָּמִים

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְזָכֹר, שֶׁתִּכְרַךְ-וּמְיָד
 כְּשֶׁעַם יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ מִמִּצְרַיִם, הִחֲלוּ לְסַפֵּר אֶת הַיָּמִים,
 כְּדֵי לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, שָׁזו הָיְתָה כָּל תְּכֵלֶית יְצִיאַת
 מִצְרַיִם, כִּי בְּלִי תּוֹרָה עִם יִשְׂרָאֵל אֵינּוּ עִם. לְזֹאת, בְּנֵי
 וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! בָּאוּ תִקְבְּלוּ עַל עֲצֻמְכֶם עַל תּוֹרָה,
 וְתִתְּחִילוּ לְלַמְּדָה עַל מְנַת לְקִיּוּמָה, וְכֵן רָאוּ לְסַפֵּר כָּל יוֹם
 וַיּוֹם, וְלְזָכֹר שְׁכָל יוֹם וַיּוֹם חָשׁוּב. הִנֵּה עוֹבֵר עַל
 בְּנֵי-אָדָם מֶה שֶׁעוֹבֵר, וְחוֹשְׁבִים שֶׁיִּחְיוּ פֶה לְנֶצַח, וְהִנֵּה
 אָנוּ פֶה, וְלִמְחַרֵּת אֵינְנוּ פֶה. לְכֵן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים!
 עֲלִינוּ לְזָכֹר, שְׁכָל יוֹם וַיּוֹם שֶׁלָּנוּ חָשׁוּב מְאֹד בְּשָׂמִים.
 וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן פּד), אֲשֶׁר בְּכָל

יום ויום מתגלה האור הגנוז, האור אין סוף ברוך הוא, ולמה אין אדם זוכה לראותו? כי באים נחשים ועקרבים, שהם כלל המחשבות זרות, ומבלבלים את המחשבה, אזי אינו זוכה לראות את האור, אף שזכה לחרות המחין ולקריעת ים סוף, עם כל זאת שוכח, שכל יום ויום הוא יום, כמו שכתוב (קהלת א, ד): "דור הולך ודור בא"; ודרשו על זה חכמינו הקדושים (קהלת רבה, פרשה א', ה): בכל יום ויום נולדים ששים רבוא, ובכל יום ויום מתים ששים רבוא. לזאת, בני ובנותי היקרים! תכף-ומיד כשאדם חוזר בתשובה, יוצא ממצרים, ונפתחים לו המחין, וצריך לספר את הימים, שזו ספירת העמר, שמתחיל לדעת, שכל יום ויום חשוב בשמים, ויכולים לעשות בו הרבה מצוות. לזאת, בני ובנותי היקרים! ראו להתחזק ולדעת שהיום הזה אף פעם לא יהיה לכם, ומה שיכולים לחטף ולזכות ביום הזה, זה חלקכם לנצח, ועל-כן תתחילו להיות בשמחה, ותשמרו מאוד לברח ממחלקת ומריבות, כי חבל על הימים היקרים שלנו, כי כל יום ויום מנוי וספור, וחבל על כל יום שהולך לריק. וזה כל ענין ספירת העמר, שסופרים את הימים, לידע שכל יום הוא חשוב מאוד; אשרי מי ששומר על ימיו, ואז טוב לו לנצח נצחים!

ח.

קבלת התורה

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! הַתְּכַלִּית שֶׁל יְצִיאַת מִצְרַיִם הִיְתָה — קְבַלַת הַתּוֹרָה, לְזֹאת בָּאוּ נִקְבַּל עַל עֲצָמָנוּ עַל תּוֹרָה וּמִצְוֹת, וְנִשְׁמַע רַק אֶל חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, חֲכָמֵי הַתּוֹרָה, אֲלֵיהֶם אָנוּ מְשַׁעֲבָדִים, כִּי אָנוּ עִם רַק עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה. וְכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשָׁלַיִם רִאשׁ הַשָּׁנָה, פָּרָק ד', הַלְכָה ח'): כִּי־נִזְכָּרְנוּ שֶׁקְּבַלְתֶּם עֲלֵיכֶם עַל תּוֹרָה, מִעֲלֵה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאִלּוּ לֹא חֲטַאתֶם מִימֵיכֶם; אִף שֶׁעֲשִׂיתֶם מִה שֶׁעֲשִׂיתֶם, אֲבָל בְּרַגַע שֶׁקְּבַלְתֶּם עֲלֵיכֶם עַל תּוֹרָה וּמִצְוֹת, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹחֵל עַל כָּל מַעֲשֵׂיכֶם. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! עֲתָה בְּחַג הַחֲרוּת, בָּאוּ נִקְבַּל עַל עֲצָמָנוּ עַל תּוֹרָה וּמִצְוֹת, וְנִבְעַר אֶת הַחֲמִץ מִבֵּיתֵנוּ, שִׁזּוֹ הַשְּׂנֵאָה וְהַקְּנָאָה שִׁישׁ בֵּינֵינוּ, וְזוֹ הַעֲצָבוּת וְהַמְרִירוּת שֶׁשׁוֹרֵת בְּתוֹכֵנוּ, וְזֶה כָּלֵל הַגְּזֻעָנוּת שִׁישׁ בָּנוּ, וְנֹאכַל מִצָּה, שִׁזָּה אֲהַבָּה, שִׁמְחָה וְשָׁלוֹם, וְדִיקָא עַל-יְדֵי שֶׁנִּקְבַּל עַל עֲצָמָנוּ עַל תּוֹרָה, נִזְכָּה לְגֵאֲלָה; כִּי כָּל הַגֵּאֲלָה תְּלוּיָהּ רַק כְּפִי שֶׁנִּבְטַל אֶת עֲצָמָנוּ לְגַמְרֵי אֱלֹהֵי יִתְבָּרַךְ, וְנִקְבַּל עֲלֵינוּ עַל תּוֹרָה, שֶׁהוּא שֶׁעַר הַחֲמִשִּׁים, אֹר הַבֵּינָה, שֶׁשָּׁם מְאִיר אֹר נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, אֹר הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהַמְחִין מְאִירִין עַד מְאֹד; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁיִּקְבַּל עַל עֲצָמוֹ עַל תּוֹרָה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה נֶעֱשֶׂה

בֶּן חוּרִין אֲמַתִּי, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (אבות פֶּרֶק ו'): "אֵין לָךְ בֶּן חוּרִין, אֶלָּא מִי שֶׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה", וְזֶה "חַג הַחֲרוּת", שְׂאֵז עִם יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ מִמִּצְרַיִם, וְהַתְּכָלִית הִיְתָה רַק בְּעֵבוּר קִבְּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁרַק עַל יְדֵהָ אֲנַחְנוּ עִם, וַיֵּשׁ לָנוּ זְכוּת קִיּוּם; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁשָּׂם לְבוֹ אֶל דְּבָרִים אֱלוֹהִים, וְאֵז יִהְיֶה בֶּן חוּרִין אֲמַתִּי בְּגֵאֲלָהּ הַשְּׁלֵמָה שֶׁמְאִירָה בְּ"חַג הַחֲרוּת";
אֲשֶׁרִי לוֹ בְּזָה וּבְבָא!

תָּם וְנִשְׁלָם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!